

Co je to příkaz matky a jaké představuje nebezpečí?

Ing. Martin Koldinský, Rödl & Partner Tax, k. s.

Znovu to zopakuji, posluchači snad odpustí – převodní ceny neboli transfer pricing jsou prioritou finanční správy a daňových kontrol zaměřených na tuto oblast přibývá. V poslední době se stále více setkáváme s tím, že se správce daně ohání termínem příkaz matky. Co to přesně znamená a jaká jsou s tímto termínem případně spojená rizika, si řekneme v tomto podcastu.

Transfer pricing je, zjednodušeně řečeno, o vztazích mezi společnostmi, které mají stejného vlastníka a tvoří skupinu takzvaných spojených osob. V takových skupinách spojených osob se setkáváme s pojmem mateřská společnost, což je společnost, která drží podíl v jiné společnosti – označované jako dceřiná. Mateřská společnost má většinou určitý vliv na fungování dceřiné společnosti a v některých případech může dokonce za dceřinou společnost činit určitá rozhodnutí, která ji poškozují. V praxi se může jednat například o sjednání obchodu za podmínek, které neumožní dceřiné společnosti realizovat ani při maximální snaze dostatečně vysoký zisk. To se může v extrémním případě projevit dokonce i realizací daňové ztráty. A jak jistě víte, ztrátové společnosti jsou u kontrolorů finanční správy obzvláště oblíbené.

Dejme si příklad. V rámci vyhledávací činnosti pracovníci finanční správy zjistí, že naše dceřiná společnost má zahraničního vlastníka a realizuje ztrátu. Daňová kontrola je tedy v podstatě jistá, protože se finanční správa bude chtít přesvědčit, jestli dceřiná společnost nemá chybně nastavené převodní ceny.

Při takové kontrole bude zjištěno, že veškeré tržby realizuje dceřiná společnost se třetími stranami. Při kontrole bude také zjištěno, že ztráta, která upoutala pozornost finanční správy, byla způsobena například nárůstem cen energií. To samo o sobě není problém. Na povrch vyjde také skutečnost, že dceřiná společnost nemohla měnit cenu z důvodu dlouhodobých kontraktů s odběrateli a tyto mimořádně zvýšené náklady tak na odběratele nemohla přenést. To samo o sobě také není problém.

V rámci daňové kontroly budou samozřejmě detailně prověřovány veškeré vztahy mezi mateřskou a dceřinou společností. Hlavní pozornost bude věnována takzvané funkční a rizikové analýze. Při ní bude zjištěno, že obchody s nezávislými odběrateli a jejich podmínky za dceřinou společnost sjednává mateřská společnost. To samo o sobě také není problém.

Jak už ale asi tušíte, kombinace těchto skutečností už problémem je. A to zásadním. Dceřiná společnost totiž zvýšené ceny energií nemohla na odběratele přenést, protože jí to neumožnila smlouva, kterou uzavřela mateřská společnost. A problém je tu.

V tomto případě by správce daně požadoval, aby mateřská společnost kompenzovala újmu, kterou způsobila dceřiné společnosti tím, že jí sjednala rigidní smluvní podmínky, kvůli kterým nemohla zvýšit ceny svým nezávislým odběratelům a realizovala tak ztrátu. A právě takový vztah může být označen jako příkaz matky.

Příkaz matky je tedy jakési jednání dceřiné společnosti ve prospěch mateřské či jiné spřízněné společnosti, ke kterému by mezi nezávislými společnostmi nedošlo, případně by k němu došlo, ale byla by požadována kompenzace vzniklé újmy.

Prakticky se tedy jedná o situace, kdy transakce realizovaná s nezávislým zákazníkem není nastavena na úrovni běžného tržního vztahu, protože podmínky dojednal někdo jiný za nás. Za takzvané řízené transakce jsou v takovém případě považovány veškeré transakce uskutečněné danou společností. A pokud vzniká újma, má být kompenzována tím, kdo ji zavinil.

Na tomto základním logickém principu se většinou se správcem daně shodneme. Nešťastné však je, že se správce daně v poslední době stále častěji snaží tuto logiku nesprávně aplikovat i na takové případy, kdy újma či ztráta vznikla vlastním zaviněním dceřiné společnosti a jejího managementu bez jakéhokoliv zavinění spojené osoby. V takovém případě totiž žádná kompenzace není na místě.

Osobně tento aktuální nešvar přikládám skutečnosti, že toto téma bylo v poměrně nedávné době několikrát řešeno Nejvyšším správním soudem a dostalo se tak do širšího povědomí. Jak se však pracovníkům finanční správy snažím vysvětlovat, jako příkaz matky nelze hodnotit veškeré negativní dopady aktuální ekonomické situace na hospodářské výsledky českých společností.

Každopádně vězte, že pokud vaše společnost realizuje vztahy v rámci skupiny, o situacích zmíněných v dnešním podcastu velmi pravděpodobně brzy uslyšíte. A pokud byste na takovou situaci chtěli být připraveni, neváhejte se obrátit na svého poradce.

Kontrolní otázky:

1. Jak nejlépe postupovat v případě zahájení daňové kontroly zaměřené na převodní ceny?

Nejlépe předložit ihned na začátku pečlivě připravenou dokumentaci převodních cen, která umožní správci daně pochopit obchodní model a podstatu a podmínky vztahů v rámci skupiny.

2. Je dokumentace převodních cen v ČR povinná?

Není, nicméně ji správce daně požaduje a očekává její předložení. Pokud mu není předložena, hledí na daňový subjekt s podezřením.

Související odkazy:

- Zákon č. [280/2009 Sb.](#), daňový řád
- Pokyn [GFR-D-34](#) Sdělení k uplatňování mezinárodních standardů při zdaňování transakcí mezi sdruženými podniky – převodní ceny
- Směrnice OECD k převodním cenám pro nadnárodní podniky a daňové správy